

HIND 5 SENTI

Jlmuub kolmapäeviti

V. Lang
Tammepuiestee 5
Tartu

Toimetus ja talitus: Tallinnas, V.-Roosikrantsi 3
Tartu kontor: Ülikooli 21, Tartus
Kuulutused: 5 senti mm, lehe ees — 10 s. mm, tekstis — 12 s. mm, teksti kirjaga — 15 s. mm

Posti jooksev arve nr. 2188

Tellimishind: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., 6 kuud — 1 kr., aastakäik 1 kr. 50 s.

Nr. 3.

11. oktoobril 1933. a.

II aastakäik.

Uudiseid kodumaalt ja laiast maailmast.

Ülemaailmik loomakaitsepäev.

Kes hoolitseb kodutute koerte, kasside eest? Ka metsloomad vajavad kaitset.

4. oktoobril pühitses kogu maailm loomakaitsepäeva. Nagu kõigil teistel pidulikel „päevil“ (neid pühitsetakse õige mitmesuguseid, näiteks: emadepäev, valgelillepäev, tuletõrjepäev, invaliididepäev ja palju teisi), peeti sel päeval kõnekoosolekuid, linnades tõmmati üle tänavate suured plakatid üleskutsetega loomakaitsele; kinodes näidati pilte loomakaitse selgituseks ja õhutamiseks: olgem kaas-

tundlikud loomade, eriti oma sõprade — koduloomade — vastu, ärge piinakem neid, ärge jätkem neid peavarjuta!

Miks just 4. oktoober on saanud loomakaitsepäevaks? See päev on kõigi aegade suurima loomade sõbra Assisi pühak Franciscuse surmapäev 1226. a. (Assisi, Franciscuse sünnipaik, on väike linnake Kesk-Itaalias). Franciscus oli jõukate vanemate laps, jättis aga oma kodu maha ja läks rändama toleaegetesse suurtesse metsadesse. Seal ta vaatles loomi ja hakkas armastama neid kui oma vendi. Hiljemini astus Franciscus

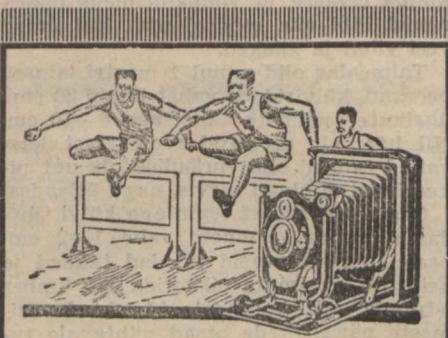
KUMBLUSSEEP

A.FREDERKING.TARTUS

kloostriisse, ja ka mungana kõigiti hoolitses metsloomade ja lindude eest. Franciscuse loomade armastusest teatakse palju liigutavaid lugusid.

Kuigi koduloomad on meie sõbrad ja abilised, vajavad nad sageli kaitset, sest õelad, südametud inimesed peksavad, naljutavad, piinavad neid; hobust vaevatakse ränega koormaga ja kui loomal ei jätku enam jõudu vedada, peksatakse teda armutult. Linnas võib niisuguseid tooreid pilte sagedamini näha kui maal. Seepärast

On Teil teada,

et peale suure valiku uematest fotoaparaatidest ja kõigist fotoartikleist veel meie mugav, kõigi tehniliste täiendustega laboratoorium Teie kasutuses seisab, kus ilmutame, kopeerime ja suurendame

Isegi halbadest negatiividest head tagajärjed! Ruttu ja odavasti! Amatööridele nõu ja juhatus tasuta. Jällemüüjatele 0/0/0.

Foto ladu V. Shuras
Tartus, Riia t. 27, telef. 13-85.

Lugege täna lehest:

- Uudiseid kodumaalt ja laiast maailmast.
- Kuidas ma omale taimekooli asutasin.
- Mis enne inimest meie maakeral sündis.
- Micki-Hiirekese kirja õhuasjandusest ja lennuvärgindusest.
- Romaani järg: Hatako algab kättemaksu.
- Huvitavaid ülesandeid ja peamurdmisi.

ongi asutatud loomakaitseseltse, kelle liikmed peavad oma kohuseks loomi kaitsta ja kes võtavad vastutusele tooreid inimesi, kui nad loomi piinavad.

Eestis on 24 loomakaitseseltsi; nende liikmed on enamasti just noored õpilased. Paljudes koolides on noorte loomakaitseringid või ühingud; neid võiks veelgi palju rohkem olla.

Väga huvitav on Tallinna loomakaitseseltsi tegevus, sest suures linnas on palju viletsust mitte ainult inimestel vaid ka loomadel. Koduta inimestele on linnavalituse poolt korraldatud maksuta öömaja; koduta loomade eest hoolditakse loomakaitseselts. Tal on „loomadekodu“, kus mahajäetud või eksinud kasse ja koeri hoitakse ja toidetakse seni, kui omanik looma ära viib. Pealinna elanikud juba teavad, et kadunud koera või kassi tuleb minna otsima „loomadekodust“, kust ta välja antakse väikese tasu eest „korter- ja söögikuludeks“. Kui omanikku ei lei-

du, ei jää muud üle, kui mahajäetud loom valuta surmata.

Tallinna loomakaitseseltsi hoolealuste arv on kaunis suur: ühe aasta jooksul on „loomadekodust“ elanud 80 koera, 100 kassi ja isegi paarkümmend kanaerialindu!

Nii hoolitsevad head inimesed õnnetute koduloomade eest ja kaitsevad neid, kes ise ei oska kaevala inimese õeluse üle. Aga ka metsloomad vajavad hoolitsemist ja kaitset. Külmal talvel piinab neid nälg, nad tulevad inimese elamu ligidale toidupalukest otsima, aga mis teeb inimene? Nähes näljast jänesekest või nurmekanakesi heinaküüni taga kõrrekest või terakest otsimas, on inimese esimene mõte — võtta püss ja lasta loomake maha! Küttidele on vähe veel sellest ajast, mil seadus ei keela loomi lasta, — nad peavad jahti ka keelatud ajal, hävitades loomi peamiselt oma saagihimu ja lõbu pärast!

Gustav Põldmann.

Kodu-aed.

Ma asutasin Salumetsa puukooli.
KOOI AVAMINE JA ESIMENE KOOLIAASTA.

Külvikool.

Isal oli koduaias puukool. Ka mina tahtsin omale puukooli asutada ja tegin seda järgmiselt:

Kõigepealt muretsesin seemned. Eelistasin metsikutelt õuna- ja pirnipuu liikidelt (metsõunapuu, ploomileheline õunapuu, jaaniõunapuu, mariõunapuu, metspirnipuu) omakorjatud seemneid ostetuist ja teised kiitsid seda heaks. Ka raamatutes pooldati seda võtet. Väljast toodud seeme ei vastavat meie oludele ja olevat lihtsalt vilets. Siis juba oma maa saadused ja seemned rohkem aukohale. Kultuurõunapuudest andis paremaid seemneid alusteks sibulõun.

Seemned korjasin muidugi tervetelt, eluvõimsatelt ja külmakindlatelt puudelt, kui vili juba täiesti küps oli.

Õunte ja pirnide korjamiseks pidasin parajaks aja, kui vigastamata, terve vili hakkas puu otsast maha langema, ilma puud raputamata tuulest või inimese poolt. Seemned olid nüüd omandanud enam-vähem tumeda värvi. See oli varasemate sortidega.

Hilisemad sordid jätsin aga niikauaks puu otsa kasvama, kui ilmad seda aga vähegi lubasid. Koduümbruses leidus talvekindlaid, terveid ja elujõulisi metsikuid õuna- ja pirnipuid — ja nendest

võis loota häid aluseid tulevastele viljapuudele Salumetsas. Tarvis oli vaid neil koolist läbi käia.

Ja head lootused tiivustasid mu ettevõtet kooliavamise töös ja hiilgavas tulevikus. Edasi!

Seemneks määratud õunad ja pirnid asetasin peale puudelt korjamist järevalmimisele õhukese lademena üksteise kõrvalde kuuri peale õlgedele, kus õhu juurdevool oli vaba ja küllaldane. Järevalmima jäid nad umbes 10 päevaks, hilisemaid sorte hoidsin veidi kauem.

Neist viljadest võtsingi seemned. Pesis neid hoolega mitme vee läbi, et nad hästi puhtad oleksid ja kuivatasin tuule käes. Kuivad seemned hoidsin alal hõredas riidekotis, hästi kuivas ja jahedas ruumis, milliseks kohaks osutus meie viljaait.

Külvi tegin juba sügisel. Maa oli mul juba aegsasti selleks ette valmistatud ja peenrad valmis.

Uue kooli asukohaks olin valinud karjalauda taguse avara ja päiksepaistelise koha, et noortel puudel puuaine korralikult areneda saaks, nad päikesest jõudu ja tervist saaksid ammutada, mida noored eriti igatsevad ja vajavad. See oli uus ja värske muli aga maa, kus enne viljapuid ei olnud kasvatatud. Ja sügav oli see muld siin 70—80 cm., saviliivane, ja üldiselt väga

sarnane ümbruskonna ja kodu-aiaga. Muldade sarnasus puukoolis ja pärastisel viljapuu kasvu kohal pidi olema väga suure tähtsusega puu arengu kohta pärastises elus, nagu tähendas isa. Ja seda peavad loomulikult ka noored puukooli rääkijad silmas pidama. Noori puud koolis kasvatada paremates ja hellitatud mullatingimustes ja kasvuoludes, kui seda võimaldab pärastine päriskoht koduaias ja elus, oleks ülekohtus ja noorte viljapuude surmamine. Noori puud tuleb ette valmistada vastavalt neid ootavatele elutingimustele ja ka võitlusele, siis on loota võidukat elust läbilõõmist ja tööviljakust.

Nagu juba tähendasin, tegin ma Salumetsas oma puukooli külvi sügisel, sest see on seemnete loomulikum. Sügisese külvi puhul tärkasid taimed järgmisel kevadel, kohe varsti peale lumeminekut, kuna kevadise külvi puhul see oleks sündinud alles hiljem ning taimed ei oleks jõudnud sügiseseks hästi välja kasvada. Nüüd olid minul järgmiseks sügisega aga tublid taimed. Sügisene külv ei ole aga alati võimalik — kas puudub seeme või on karta talve jooksul hiiri, kes seemned mullapõues ära hävitavad, siis soovitan ma noortele aednikkudele seemneid kevadiseks külviks ette valmistada, et taimed kohe samal kevadel üles tõuseks. Ettevalmistus sünnib kihistamise ehk stratifikatsioonimise näol, s. o. seemnete alalhoidmise teel kastis (mille külgedele puuritud peened augud õhu läbilaskmiseks) niiskete, 1½ cm. paksuste liivakihtide vahel, nii et iga üksik tera oleks eraldatud teisest liiva läbi. Võib ka lihtsamini: segada hästi segamini üks osa seemneid 3—4 osa jämedateralise liivaga, mahu järgi. Kast hoitakse külmas kohas — keldris või lumehanges, et seemneivad mitte suureks ei lähe (pikad idud murduksid seemendamisel!) ja idanema löönud seemned külvatakse varakevadel (aprilli alul) välja külma lavasse, et võimalik oleks pikeerimist läbi viia soodsal ajal, kui ilmad veel vilud ja niisked.

Taimeaias olid minul 1 meetri laiused peenrad, külviridade vahet jätsin 20 cm., üksikute seemnete vahet aga 8—10 cm. Nii hõredalt asetatud seemnetest kasvanud taimed olid elujõulised ja uut pikeerimist ei olnud tarvis, nagu ütles isa.

Osale peenardest tegin aga külvi tihedama, jättes seemnete vahet 1—2 cm. peale. Siin kasvasid tihedad taimed ja neid tuli tingimata pikeerida ehk ümber istutada, siis kui peale idulehtede esimeste pärislehtede otsad nähtavale tulid. Pikeerimine sündis selleks, et taimed arendaksid tugevama juurekava ja kasvaksid üldse tugevamaks. Terava noaga või lihtsalt sõrmeküünega lühendas isa pikeerimisel taime peajuurt ¼ võrra ja mina talitasin selle töö juures tema eeskujul järgi. Siin juures tuli aga väga hoiduda juurte kuivamise eest.

Peale pikeerimist tuli küll taimekasvumõnepäevane seisak, kuid see tasus ennast edaspidi kiirema kasvu läbi mitmekordselt.

Pikeerimise kohe kõrvalolevale peenrale 20 cm. vahedega ja 8—10 cm. taimevahedega. Paar tundi enne pikeerimist kastsin aga tublisti taimelava. Ja kuna ilmad peale pikeerimist olid soojad ja päiksepaistelised, siis kastsin ümberistutatud taimi esimese nädala jooksul

igal õhtul. Vihmase ja vilu ilmaga poleks seda vaeva tarvis olnud, peale esimese korra kohe peale ümberistutamist.

Mu suvised tööd taimekoolis.

Taimed kasvavad lootustäratavalt hästi, nii pikeeritud kui ka pikeerimata taimed. Kuid heaks kasvamiseks vajad nad ka aednikult head hoolt ning ravimist. Noorel aednikul oli muret oma koolilastega, et nad mitte jääni ei jääks ja klassi istuma ei pruugiks jääda kehva edasijõudmise tõttu kasvus ja arenemises.

Tähtsamaks ülesandeks sellepärast oli hoida maapind alati kobe ja umbrohust puhas; suvise põua puhul, heinaajal, kui taevast puistab tulilööma, tuli peenraid vahetevahel kasta, kuid igakord nii tublisti, et muld niiskus juurte sügavuseni. Kastmist toimetasin loomulikult õhtu eel, et taimed saaksid niiskust ööjooksul paremini ära kasutada. Kui mullapinnale peale kastmist kooruke tekkis, mis taimedel kasvu takistada ähvardas, siis kohendasin mulda ja hadaht oli sellega kõrvaldatud.

Kuiva suvega kippusid mu koolilaste kallale sagedasti lehetäid, mis kurnas väga noori organisme. Nende hävitamiseks ja tõrjeks võtsin kindlal käel valjud abinõud tarvitusele, nagu tehakse seda riigis riigikodanikkude julgeoleku ja korra kaitseks. Ma kasutasin selleks pritsimist petrooleumi emulsiooni või mõrupuu vedelikuga: 1 osa algvedelikku 4 osa vee kohta mahu järgi. See aitas, täid olid kui pühitud poiste pealt!

Nõrk valve ja hilistumine abiandmiseks oleks toonud tingimata suurt kahju ja võib-olla — kooli hävingu.

Mu koolilapsed sirgusid tublisti ja ma pidasin neid kõlvulisteks juba järgmisel kevadel saata kasvatuskooli.

Aga enne tuli läbi teha katse — tuleproov.

Sügisene sortimispäev koolis.

Katsed olid krõbedad.

Suvi oma soojuse ja kosutavate vihmasegaretega oli läinud juba Salumetsast eemale, kaugemale lõuna poole. Jahedad ja isegi külmad ööd ja lühikesed päikesekõrvad päevad valitsesid ilma. Mets muutus kollaseks ja kullakarvaliseks ja nõrises viimaks raagseks, läbi paistvaks luustikuks. Viimaks tulidki tugevamad öökülmad. Need panidki seisma noorte õunapuutaimede kasvu. Juba hakkasid neil lehed kergesti alla langema, kui surusin taime läbi pea, ladvast allapoole. See oli tunnuseks ja märguanniks: üks kooliaasta ehk koolisuvi on õnnelikult läbi! Välja peenardest! Välja uude, tundmata ja huvitava tulevikkude!

Noored taimed hõiskasid ja olid õnnelikud, kui neid ettevaatlikult ja targalt mullast välja võeti, ilma et nende juured mingit viga oleks saanud. Hellad ja ettevaatlikud käed toimetasi seda, ja kes tahab siis noorele õunapuule valu teha, õunapuu lapsele, kes töötab kasvada ilusaks ja suureks õunapuuks!

Noored väljakaevatud õunapuud vastatati lehtedest, ja nüüd algab sortimine.

Iga „Õpilastele“ lugeja ostab kõik

oma raamatud
ja koolitarbed

koolikirjastusühisus

„TÖÖKOOLILT“

Tallinnas, V. Roosikrantsi 3

mine, eksam ehk katse, väljavalmimine... Tähtis sündmus õpilase elus, kaalumise, edasijõudmise hindamine.

Kolme gruppi ehk sorti jaotati seemnekooli senised kasvandikud, kes seni kasvavad koos, ühes ja samades tingimustel, ühe ja sama vihma ja ühe ning sama päikese all, ühel ja samal mullal.

Esimene sort: Siia tulid kõik need kasvandikud, kes olid sirgunud kõige jõudsamini, kellel oli hästi arenenud juurestik ja kelle juurekael oli 6—7 ja enam millimeetrit jäme. Need olid priljant koolilapsed, läksid puhtalt läbi. Laste silmad särasid ja vanematel oli hea meel. Hinnang: hea.

Teine sort: Samuti hästi arenenud juurestikuga, kuid need, kelle juurekaela jämedus ulatus 4 mm. kuni 6 millimeetrit. Need olid edasijõudmise poolest keskmised õpilased, tulid omadega välja, ja päris puhtalt. Tegid vanematele samuti head meelt, kuid töötasid edaspidi veel püüdlikumad olla. Hinnang: rahuldav.

Kolmas sort: Siia kuulusid kõik peenemad taimed, alla 4 mm. jämeda juurekaelaga. Nad ei annud edasijõudmises mõõtu välja, neil tuli jääda üheks aastaks taimekooli veel kordamisele. Neist just headmeelt ei olnud, kuid lootsid lastest edaspidi asja saavat. Küll nad kord teistele järele jõuavad. Praegune hinnang on küll: nõrk.

Väga lihtne ja kerge, kuid kuri katse, mis eraldas noored seltsilised jäädavalt, viis neid üksteisest eemale. Rääkimata veel nendest, kelledel olid kõverad juurekavad ja muud puudused, need olid hoopis kõlmatud ja heideti kõrvale — hävinemisele.

Nii möödus suur sortimise- ehk katsepäev.

Kuidas mu katsetulest läbikäinud puukooli kasvandikud elasid Salumetsas ületalve.

Ma muretsesin neile tubli talvekorteri. Selleks osutus toatagune keldrimägi, kõrge koht, kuhu kevadine suurvee ligi ei ulatunud ja kus ei olnud ei umbrohuühikuid, heina- ja põhuühikuid ega muud, mis hiiri oleks võinud ligi meelitada. Siia kohedasse ja sõredasse mulda kaevasime isaga viltuseinalise kraavi, kallakuga vastu põhja, Tikamäe kuusiku poole, visates mulla lõunapoolsele kaldale.

Kui kraav valmis, paigutasin taimed poolpüsti tihedalt üksteise kõrvale ning katsin juured sõreda mullaga, hoolitsetes kõigiti selle eest, et juurde vahele ei pääseks tühjekohti. Mullalitsusid veel jalaga tugevasti kinni.

Mullakiht tuli päris paks ja kattis kinni taimi pealtpoolt juuri ligi 1/3 tüvepikkusest.

Esimese kraavi kinnijamisel tekkis teine kraav, kuhu paigutasin nüüd omakorda sama palju taimi kui esimesse kraavi. Niiviisi toimetasin, kuni noored õunapuutaimed olid kõik talvekorteris ootamas kevadet. Iga sordi juurde panin muidugi veel nimelaua vastava sordi nimega ja andmetega taimede arvu kohta. Näiteks:

I sort: 128 taime.

Külvi tehtud 15. septembril 1932.

Pikeeritud 5. juunil 1933. a.

Sorditud ja hoiuruumi pandud 12. okt. 1933. a.

Muud erilist katet ega varju ma noortele õunapuudele ei soetanud. Ja kui tuli lumevaip, see kattis neid ju palju paremini, kui mina seda oleks suutnud teha. Lumi kattis kinni esimese kooliaasta valud, et puhata ja uuesti tööle rakenduda kevadisel päikesetõusul kasvatuskoolis. (Järgneb.)

Mis karva on meie maakera?

Lowelli observatooriumis Arizonas on prof. Slipher teinud huvitavaid tähelepanekuid selle kohta, mis värvilisena planeet, millel meie elame, täh. maakera, peaks paistma maailmaruumi. On ju igal planeedil oma eriline värving. Maakera värvingu äratundmiseks on olemas abinõu — see on kuu, mis teatavil juhtumitel täidab maakera peegli aset. Kuu esimese või viimase veerandi ajal võib selgel ööl sagedasti ära tunda tema ülejäänud osa, olgugi nõrgalt valgustatult. See nõrk valgus on kahvatu sinakas. Urimised on näidanud, et to sina aga ei ole muud, kui kuupinnalt tagasipõrkav maakera valgus.

Enne inimest.

Meie, kes me tänapäev maakeral elame, elame neljandat ajajärku peale jääaega. See ajajärk algas umbes 25 tuhande aasta eest. See 25 tuhat aastat pole muud kui üks silmapilk, sest maakera ajaloos arenevad sündmused pikkamisi, isegi miljon aastat on lühike aeg.

Euroopa on neli korda olnud jää valitsuse all. Esimest korda tuli suur jää siia umbes 500 tuhat aastat tagasi. Niisugust aega on raske endale ette kujutada. Kui inimese elueaks arvata 60 aastat, siis 500 tuhande aastaga võrreldes on see sedasama, mis tund aastat. Neli korda on Euroopa põhjapoolne osa olnud jää all ja iga kord on jää kestnud mitte vähem kui 25 tuhat aastat. Siis hakkas jää sulama ja algas soojem ajajärk.

Need soojemad ajajärgud on olnud pikemad, 700 tuhat aastat ja 200 tuhat. Ja mitu korda on vaheldunud kliimastik nagu ka maastik.

Jääajal vajus maapind. Peale esimest jäätust jäid loikudena kuivava tiigi põhja Aarali meri, Kaspi ja Aasovi mered, mis siiani kuivavad ja aasta-aastalt vähemaks jäävad.

Neljandal jääajal vajus Põhja-Euroopa. Saksa, Balti ja Valge meri ja Kareelia järved on pärit sellest ajast.

Soojematel ajajärgudel maapind tuisis. Merede kohal osutusid madalamad väljad, saartest moodustatusid kõrgustikud, lahtede aset märgivad orud. Neil aegadel olid mandrid ühenduses. Euroopa ja Aafrika, Aasia ja Ameerika vahet võis ära käia jalgsi. Ja jäälustike sulades voolasid hiigeljõed vahutades, kive, liiva ja mulda kandes merede poole, kaevavad meie jõgede sängid, mis tänapäev pole muud kui väikesed nired...

Enne jääaega oli Euroopas pehme ja soe ilmastu. Suured metsad ja lopsakad väljad meelitasid loomi. Aasiast rändas siia üle Aafrika hulk loomi, rohusööjaid ja nende kannul tuli ka kiskjaid. Loomad, vajasid joomiseks vett, sellepärast liikusid nad piki jõgede voolu. Jõekallastele tallasid nad rajad, esimesed läbikäiguteed.

Tulid rohusööjad-hiiglased: mastodontid, jõehobused, nende järel suured kiskjad: koopälövid, mõõkhammastega tiigrid ja pantrid. Aasia kõrgustikelt tuli rohkesti metškitsi, antiloope, tapiire ja väikesi ponitaolisi hobuseid. Isegi väikesed biisonid tulid. Siis vähemaid närijaid. Euroopa metsades hakkasid elutsema ahvid.

Ja oletatavasti ilmusid juba tol ajal siia kahejalgsed, ahvitaolised olevused, keda meie, inimesed, peame arvama oma esivanemate hulka.

Karud, metssead, suured kobrad, hundid ja rebased tulid Himalaya mägestiku põhjanõlvadelt idapoolseid teid mööda. Lopsakatel rohumaadel, pehmes, soojas kliimas oli elavustel hea kasvada ja sigida.

Kuid kauaks ei jatkunud head põlve. Hakkasid puhuma põhjatuuled, tulid külm ja lumi, jõed külmasid kinni, algas talv. Pehme kliimaga harjunud loomad põgenesid lõuna poole. Kustki põhjast, Siberi põlistest laantest aga tuli teisi külmamaa loomi, tulid karvased

mammutid, ninasarvikud, muskushärad ja põhjapõdrad. Kogu seda liikumist juhtis jää. Tema määras Euroopa kliima, tema sünnitas jõed.

Jõed kaevavad orud, vedasid kivid ühest paigast teise, kandis liiva ning savi ja matsid selle kihtidesse hukkunud loomade luustikud. Nemad täitsid muuseumi aset, hoides meieajani alal täpsed tõendusdused kaugele aegade sündmustest.

Jõed täitsid inseneride aset: nemad rajasid elusolevustele teid läbi mägede ja kaljude.

Peale kolmandale jääajale järgnenud sooja kliima tuli jää neljandat korda Euroopasse, saates ette jäise külma.

Jälle kattis tundra kesk-Euroopa, Hispaanias oli sama külm kui Kamtsatkas. Mammutid ja põhjapõdrad tundsid end otseki kodus. Soojema kliima sõbrad loomad aga hakkasid välja surema. Koopälövid ja pantrid hukkusid, ainult mõõkhambuline tiiger oskas kohaneda uuele olukorrale.

Kahejalgsed algasid ägedat võitlust karudega koobaste pärast. Külm sundis otsima varju, koopad aga olid karude käes. Sealt suitsetasid kahejalgsed oma vaenlased välja. Esimest korda tekkis nii peavarju, s. t. korteri küsimus.

Kahejalgiste jälgi leidub kõige sagedamini jõgede setetel, metsade kihistustes ja koobaste sisemustes. Tavaliselt leidub neid ikka seal, kus suuremal arvul on tulekivi. See kivi oli kahejalgsetele tarviline, sama tarviline kui meile raud. Sest tol ajal algas maailma esimene töendus — tulekivi ümbertöötamine relvaks ja tööriistaks. Kiviriistad, tuleasemed kondihunnikutega osutavad kahejalgiste peatusi ja kivikillud tunnistavad, et kord muinasajal siin on valmistatud kiviriistu.

Saksamaal, RReini ääres, Neandertali lähedalt leiti niisuguse neljandast jääajast pärit kahejalgse kolp. Selle oma-

nik nimetati neandertallaseks luu leivakoha järele. Neandertallased ei ole veel mitte võrreldavad päris inimesega. Peaaegu inimesed, kelles siiski veel leidis midagi loomast.

Leitud kolbal on madal otsaesine ja jämedad kulmude kaared, lõualuu on ilma lõuata, millest võib järeldada, et olevus veel ei saanud kõnelda, vaid oma tundeid pidi avaldama kisaga, urinaga ja ilmega. Allapoole pööratud pea ei olnud pööramisvõimeline, olevus ei saanud seda oma tahtmise kohaselt juhtida paremale ehk vasakule või ka üles tõsta.

Ka jalad ei seisnud veel otse. Neandertali inimene käis küürus nagu ahv ja kasutas jooksul veel oma pikki käsi. Tema esivanemad on tõenäoliselt samuti lõunapoolseid teid kaudu Euroopasse tulnud Aasiast. Kõige vanemad inimolevuse taolised luud on leitud Jaava saarelt.

Loomusund ajas kahejalgsed olevusi rändama rohusööjate loomade jälgi mööda läände. Ka nemad olid osalt veel taimetoitlased, sõid metsades leiduvat vilja, juuri, marju ning seeni. Kuid nad ei põlanud ka liha, see oli isegi maiuseks ja jahti vähematele loomadele osati hästi. Mõnikord õnnestus ka mammutit või ninasarvikut kinni ajada — siis lõpetati ühisel jõul hiiglasel elu ja algas suur pidu.

Loomadest eraldas niisuguseid kahejalgsed üks omadus: nad otsisid mitte ainult saaki, vaid ka materjali, millest teha relvi.

Tuld ja kivi oskasid nad end teenima panna. Ja vähehaaval nende rändamised olid aetud vähem loomusunnist kui otsimistarbest.

Relvade ja riistade väljatöötamise vajadus muutis nende asumisajad kestvamaks. Tekkisid esimesed tööstuskused — kivivared. Algas mõistuse võidukäik loomusunni asemel.

Katsuge, kui kaugele te saate visata udusulge.

Niisugune katse teeb nalja. Aga tema abil saab ka seletada mõndagi väga tõsist asja. Näiteks püssikuuli lendamine... Esialgu aga võtke asja mängimisena. Tehke proovi, kui teil kerge udusulgu juhtub olevat käepärast, kas saate seda visata ühest toaseinast teise. Või ei ole teil küllalt jõudu selleks? Visake. Kõvemini, veel kõvemini!

Ei lähé. Ei, vist isegi Jaan Jaago ei tuleks toime niisuguse asjaga, et ta sule jõuab tükk maad eemale visata. Veidi, aga õige veidikese maad lendab sulg, jääb siis natukeseks nagu õhku rippuma ja hakkab pikkamisi allapoole liug-

lema. Päris pikkamisi. On veel üks abinõu. Sule võib kokku krompsutada, kuid niisuguselgi kujul ei saa teda visata kaugemale kui paar sammu.

Milles seisab asi? Mis asi, mis imeline jõud meid takistab nii kerge asjakest visata kaugele, kas või niigi kaugele, kui inimene heidab kivi või ükskõik mis raskema ja tihedama asja. Kes füüsilik on õppinud, on valmis seletuseks appi võtma nõndanimetatud Newtoni teist seadust, mis ütleb, et üks ja seesama jõud võib kehale anda suurema või vähema kiiruse, selle järele, kas keha on suurem või vä-

hem. See tähendab, mida vähem on keha, seda suurema kiirusega paneb jõud ta lendama.

Algkooli õpilased niisugust tarka füüsikaseadust ei ole õppinud ega ole seda meie kõne all olevale juhul vajagi. On ju silmaga nähtav ja käega katsutav, et sule kogumass on hulga vähem kui mõne väiksegi kivi mass. Ja kui me väikese kivi heitmiseks oma käe liikvele paneme, suudame kivi heita kaunis kaugele. Kulutame aga samasuure jõu sule lennutamiseks, ei saavuta meie midagi nimetamisväärilist. Sulg on isemeelne, ei taha ega taha lennata, ükskõik kuidas me oma jõudu ka ei pingutaks. Ja viimaks, väsinud, peamegi tulema otsusele, et jõuga meil siin tõesti midagi pole peale hakata.

Saladusliku nähte saladus sei-

sab mõistagi selles, et õhk sule lendu takistab. Kui meil käes oleks õhutühi ruum, võiksime udusule heita isegi väga kaugele, igatahes kaudemale, kui kivi või ükskõik missuguse raskema keha. Õhk on see, mis pidurdab, lennukiirust vähendab ja lõpuks sule lennu seisma paneb. Sest heitmise juures hakkab ju ka õhk liikuma, kuid ta liigub vastupidises suunas visatud keha liikumisele. Ja sulg jääb seisma ega lenda enam.

Ei aita ka see, kui me teda püüame visata kiiremini. Öhu vastupaneku jõud kasvab samuti ja peatab seda järsumalt sule liikumise. Sellepärast, kui tahetakse mingit asja kaudemale lennutada, peab sel asjal olema oma teatud kaal. Kerget sulge aga ei saa vi-

Puhtuseproovid.

Admiral P. tuleb juhuslikult laevale. Vaatab ringi: pole just hea kord — asjad hooletult ja eriti leidub tolmu. Võtab peast oma valge põhjaga mütsi ja paneb põhjaga allapoole lauale. Kui hakkab ära minema, küsib, kus ta müts.

„Siin, härra admiral.“ Mütsi põhi on paksu tolmu määrdunud.

„Ei, see pole minu müts,“ vastab admiral, „minu müts oli puhas.“

Sarnase katsega on kuulus ka kindral T. — suur puhtuse nõudja — ämbliku-võrkude, tolmu, tikuotste verivaenlane. Teatakse seda. Kasarm on täiesti korda „vuntsitud“. Ülemused hõõruvad käsi: ei nüüd vana meid üle trumpa. Aga trumpas. Nimelt nii, et kui oli käinud ringi ja tõesti kõik korras leidnud, võtnud äkki mütsi peast ja — visanud ahju otsa.

„Tooge alla!“ käskinud. Toodud. Müts oli koos kõige paksema tolmu korraga.

Kindral ei võta mütsi omaks: „Minu müts oli puhas“, vastab.

Kes veel pole tellinud „Õpilastelehte“, tehku seda veel täna!

põimusid hiigelmadude kombel, tunglesid üles päikese poole ja ülevalt alla rippusid pärgadena nende pehmed oksad. Puude ladvad olid üleval kokku kasvanud tihedaks katuseks. Roheline lehestik, eredad õied ja troopikamaa loomad ei armasta varju, sellepärast olid ainukesed elavolevused siin metsas sipelgad. Suurte sõjavägedena liikusid nad maad mööda, pinda purustades ja otsekui lõputu film ronisid nende read üles tüvesid mööda, et ülevalt alla sadada vihmana.

Kui vari, libises Hatako kergelt edasi, hüppas üle soiste paikade, ja jõudis viimaks päikeselisele legendikule. End metsa varju hoides pikendas ta samme ja käis ära ümber legendiku, ettevaatlikult põõsastiku tagant luurates.

Hallidest tuhahunnikutest tõusid vaevast märgatavad peened suitsujoad, rohi ümberringi oli ära tallatud. Kõik kõneles sellest, et alles hiljuti siin pidid käima inimesed.

Metsmees tuli ettevaatlikult välja oma varjust ja pilutas silmi ereda päikese käes. Teravalt maad silmitsedes ja näljase koera taoliselt õhku nuusutades käis ta läbi kõik kustunud tuleasemed, kepiga sorides tuhka. Ühest õnnesust tal leida poolpõlenud kondi, mille ümber jäänud veel veidi liha. Ahnelt hakkas ta seda närima ja läks edasi rikkalikumat saaki otsima. Ta terav silm nägi maapinnal askarite püramiididena laotud püsside jälgi ja nende kõrval leidis ta keedetud kukuruusi kimbu.

Aplalt süües, kuid mitte unustades tarvilikku valvsust, liikus Hatako edasi metsa poole viival teel. Vaadeldes jälgi ta nägi, et siit alles

hammaste vahele, et temale järgida. Haavatu libises ja kukkus vette enne kui Hatako jõudis teda haarata. Samal hetkel kolis pauk...

Pauk oli märguandeks: õhk täitus hirmsa kisaga, mõirgega, murduvate okste praginaga. Kõigest üle aga kostis ühekorruga hirmust pöörase inimese karjatus. Hääl katkes järsult. Gorillad kiskusid tükkideks askari, kes oma pauguga julges rikkuda neitsilikku metsa rahu.

Jões kaks metsinimest, täis ebausklikku hirmu, püüdsid võidelda tugeva vooluga. Vastaskaldale jäi veidi üle kümne meetri. Kuid haavatu jõud nõrkes. Hatako tundis järsku tugevat tõuget ja nägi, kuidas venna keha kadus sügavusse.

„Mu vend!“ hüüdis ta ja sukeldus vette. Samal hetkel aga tundis ta hoopis oma puusal. Tugeva sabalöögiga paiskas krokodill ta üles õhku ja ta langes märjale kaldamudale. Jõuetult, peaaegu meelemärkuseta lamas ta seal maas.

Teisel kaldal kuuldusid hääled ja... löid välkuma tuled. Nende värisevad laigud libisesid vaikselt veepinna siledust mööda. Taevas löi paistma roosakas kuma — põles manjema asundus.

Metsiku vihkamise ilmega vaatas Hatako veel kord vastaskaldale, pööras siis ümber ja sammus pikkamisi edasi mööda kallast ülesvoolu.

Teine peatükk.

Jahe tuuleõhk hajutas hommikuse udu, mis rippus jõe kohal. Kuld-roheliste laikudena löid

Miki-Hiirekese kiri õhundusest ja lennuvärgindusest.

Mina käin nüüd jälle koolis. On vahel küll päris huvitav, aga kui pannakse tunniks või teiseks „järel istuma“ — siis paneb haigutama.

Muuseas, meil peeti siin hiljuti hiiglasuurt lennupäeva. Seal oli hulk lennukeid ja veel purilennuk. Vahvad nimed olid lennukeil: ühel „Veroonika seep“ ja teisel „Livoonia õlu“! Aga peab ütleva, mulle meeldib see õhundus. Oleks ikka tore küll, kui alati saaks sõita lennukiga...

Kodus hakkasin ka seda lennuasjandust arendama, sest „noorte päralt on ju tulevik“. Kahjuks isatemat polnud kodus, nad ei näinud minu huvitavaid ja õpetlikke katseid. Ma olen ikka kustki lugenud, et sooja suitsuga saab õhupalle ja muud säärast kerget asja lõokeste juurde saata. Kahjuks polnud mul käepärast õhupalli,

hakkasin siis otsima midagi muud. Pea leidsingi — ema suure valge õlgkübara. võtsin siis margapuu ja kaaludes leidsin, et kübara raskus polnud nimetamisväärne — järelilikult kõlbas. Maalisin siis söega kübara randile „Õpilasleht“ — sest igal lennukil peab ikka olema oma vahva nimi. Kui ma selle ettevalmistusega valmis olin, läksin õue ning võtsin puuriidast mõned halud lelapuid — lootsin, et need on kõige paremad sääraseks ajalooliseks toiminguks, kuna ema kalu ka lelapuudega suitsetab. Et aga asi kindlam oleks, tõmbasin aiastru hernepeenrast paar kadakakeppi.

Ning kõigest sellest kõrgeväärtuslikust materjalist ehitasin õue tuleriida, mille ka kohe leekima panin. Pöles vahvalt, tuld oli küllalt, suitsu aga vähe. Hea nõu kallis. Aga siis tuli meelde, kuidas noorkotkad laagris suitsusignaale

andsid: panid ikka rohtu ja puulehti tulla ja siis vahel katsid jälle märja riidega... Kiskusin kohe ligemast lillepeenrast sületäie rohtu ja heitsin tulle. Aga kust nii suurt riiet saada, mis mu tuleriita kataks? Polnud midagi parata — tõin oma vateeritud teki ja panin veetünni likku. Vaheajal korjasin veel rohtu ja heitsin tulle ja siis katsin tule veest tilkuva tekiga. Ning kui ma mõne minuti pärast teki kõrvale tõmbasin — oi oli säälsuitsu! Kohe pistsin oma aerostaadi — ema endise kübara — suitsu sisse. Proovisin ikka, kas läheb õhku või ei, aga mitte ei läinud! Pool tundi jändasin õhupall „Õpilaslehega“ — aga õhku ei tõusnud. Küll tegin uuesti teki ja rohu abil suitsu — ei aidanud. Jäi vaid tagajärjeks, et ema kübar ja minu ilus vateeritud tekk on suitsust ja kõigest pigimustad, nagu ma isegi. Aga ega mõned ebaõnnestumised meest kohuta. Suitsunud kübarasse panin kive ja lasksin veetünni põhja likku, küll vesi selle

rohul mängema päikesekiired. Kõrgel üleval ujusid pilved, mis aegamööda tihenesid tumedaks, ähvardavaks äikeseks.

Hallidest laintest ilmus nähtavale lootsik. Häälletult käisid mõlad vee tumedasse sügavusse, kergelt ning kindlalt juhtides lootsikut piki kallast. Lootsikus istus alasti inimene. Ta tumepruun ihu läikis päikesekiirtes pronksilisenä. Inimene oli keskmisest vähem kasvult, peen, sale ja ta sõudmisviis osutas tugevalt arenenud keha. Üle õla visatud rihmal rippusid kõrvits-pudel ja selle kõrval nahktupes nuga elevandiluust peaga. Kaelas peene keti otsas rippus tal väike kotike ja puust tubakatoos nuuskubakaga. Käsivartel, ülevalpool küünarnukke, särased vasksed võrud. Kangekaelselt laialiviskuvaid juukseid hoidis vaos valgetest ja punastest helmetest pärg, kokku seotud kahe lühikese, valge ahvisabaga. Neli armi metsmehe laubal moodustasid nelinurga, millest alla ninale ulatus sügav, sünk volt. Veidi kaarutavad silmad põlesid metsikus, kurjas tules, kui ta uurivalt vaatles kallast. Järsku tuli vaatleja suust heameelekarjatus, nähtavasti ta leidis, mida otsis.

Inimene pöördus lahte. Väätide tihe oksastik avanes ja selle tagant paistis väike laht hiigelsuurte põliste puude varjus. Nende kaldakasvavate puude väätidega kokkupõimunud oksad rippusid seinana alla lahe kohal. Väätide kollased ja punased õied katsid seda üleni. All aga piiras looduslikku eesriiet valgete juurte narmastik, mis ulatus selgesse vette ja peegeldus selles. Inimene lootsikus sõitis kalda juure,

lökkas kõrvale väätide kätte, tõmbas lootsiku kaldale, seadis ta suure punase puu juurte vahele ja laskis jälle langeda eesriide. Siis maha istunud rohule ta võttis rinnal rippuvast kotikesest musta kuulikese ja seda närinud, surus ta arstimi kahele verisele haavale säärel.

See oli Hatako.

Äkki hüppas ta üles, ruttas vee äärde, niisutas oma laupa veega ja kõrgele tõstes parema käe, lausus ta pikkamisi ja selgelt vandesõnad:

„Kuula, vesi! Sinu sügavuses peitub krokodill, kes sõi ära mu venna. Sina pole süüdlane ega krokodill pole süüdlane. Süüdlane on kristlaste võlur ja askari. Nemad on süüdi. Mu ema põldude laastamise eest — üks, ta mahapõletatud onni eest — teine, mu isa venna eest — kolmas ja mu venna eest — neljas. Neli peab surema. Ja veel hulk askaritest peab surema meie suguharu meeste eest. Ma söön ära tapetute südamed ja sina, vesi, saad omale nende kõrvad ja siis sa tead, et ma olen täitnud oma vande.“

Metsmees jäi vait. Pingul käsi lödvenes ja langes alla ja keha kummardus vastu maad. Ta kuulatas. Midagi aga polnud kuulda. Järv vaatas vaikselt taevasinasse. Peeglilisel pinnal ujus pikkamisi lotose leht ja ta helesinine õis säras päikeses.

Häälletul sammul, nagu kass, ronis Hatako kaldast üles ja hakkas tungima läbi paksu padriku. Lämmatavalt kuum õhk ja sügav vaikus võtsid ta vastu siin. Kui auväärne pühakoja sambad kerkisid pöösaste vahelt saja-aastaste, vägevate puude tüvid. Väädid, mis nende ümber

musta seal leotab, ja vateeritud teki riputasin aiale kuivama.

Kuna see katse mul ebaõnnestus, asusin teise juurde, mis minu arvates alati korda peaks minema. Õppevahendeiks selle juures on kass (või mõni teine elus olend), vihmavari ja sidumismaterjali. Võtsin ema vihmavarju ja paar pundart nööri. Siis kahmasin oma kalli kassi ahjukapist kaenlasse ja läksin kõige sellega meie maja teise korra rõdule. Nüüd panin vihmavarju kõvera otsa kassi kõhu alt läbi ja sidusin ta nõnda vihmavarju külge. Ärge arvake, et see nii hõlbus oli — andis ikka rängalt siduda — kass, muidu nii vaikne ja armas loom, kraapis mul käed, näo ja kaela punakriimuliseks. . . Nägin välja kui seebra. . . Viimaks olid kõik ettevalmistused tehtud ja kass liugles vihmavarjuga maru kiirusega rõdult alla. All õnnetuseks jäi vihmavari ühe pika lillekepi külge ja kass, kelle jalad küll maas olid, aga et ta minema jooksta ei saanud, kraapis lillepeenra kolme ruutjala suuruses üles enne kui veel jaole sain. Siis pidin veel aednikku mängima ja lilli istutama. . .

No-jah, kui siis isa ja ema õhtul koju ilmusid, tuli pahandust palju. Seati kokku süüdistus minu vastu järgmiste asjade pärast, milles mina sugugi süüdi polnud: 1) ema kübar rikutud tarvitamiskõlbmatuse ni, 2) minu tekk rikutud, 3) hernepeenrast keppe kistud, 4) vihmavarju lõhutud, 5) kassi piinatud, 6) lillepeenar üles kistud ja veel nii mõndagi.

Ning siis tuli see kohtumõistmine, mis selle pehme koha veel triibulisemaks tegi, kui kass näo. Aga lennunduse ja õhunduse eest võib kannatada.

Teie suur katsetaja
ja õhundusteadlane
Micki-Hiireke.

Pagari- ja kondiitriäri P. Potsepp

Tartus, Raekoja taga.

P. Potsepp'a pagari- ja kondiitriäri on suutnud kiirelt võita laialdase ja nõudliku tarvitajaskonna.

Härra Potsepp on omal alal töötanud juba pikemat aega, olles varemalt Tartu vanema pagariäri J. Lill'i juures ametis.

Hiljem avas ise omale tööstuse ja äri Tartus, Narva tänavale, kust siirdus mõni aasta tagasi kesklinna, Ülikooli tänavale, praegusele asukohale.

P. Potsepp'a tööstuse saadused on Tartus kõrgelt hinnatud ja väga nõuetavad.

Noorte looming.

Päikese and

Päike tahab puhkel' heita,
unepatju silmad peita,
suvi pikk ta väsitand.
Kuid nii palju jäänd veel kulda,
kuidas matta seda mulda?
Keegi pole kasutand.

Kellele küll anda selle
viimseist viimse sügislille?
Tee kel' üle kullata?
Kuhu peita kallid aare?
Heita merde? Nelja kaare
poole kas või pillata.

Naerukölin, rõõmsad huiked
nagu karjasarve luiked
värskes õhus karglevad.
Kes nii pillub pärleid teele,
heidab naeruhelmeid veele?
Kajakangad hargnevad.

Linnuparv kas imeline,
laulusuine, õnneline,
lõuna poole suunab tee?
Hõiskeist maa ja mets kõik kajab,
hõiskeid pilvist vastu lajab.
Jumalagajätt ei see.

Sini-puna peade meri,
soonis tuiskab uljas veri,
jalus rõõmus rutt ja kihk
Elu uus neid võtab vastu,
ainult üle läve astu —
kaenlas raamatud ja vihk.

Nüüd ma tean, kel' aare anda,
kelle sülle kullad panna,
südamesse tulivärk.
Sulle, sulle annan selle
viimseist viimse sügislille.
Otsaes sul võidumärk.

Hilda Tõnnov.

Milline otsus langeb?

Tahaksin esitada ühe tõeliselt sündinud lookese, mis juhtus ühe algkoolilõpetajaga keskkoolis. Nimetame teda lihtsalt Hansuks.

Hans, olles veel algkoolis, oli usinamaid õpilasi, eriti meeldis ja sai ta aru matemaatikast, tavaliselt raskemast õppeainest. Usina õppimisega saavutas ta oma kaasõppurite kui ka õpetajate lugupidamise ja lõpetas algkooli „kõik heaga“. Kevadel käis ta vastuvõtuksamil ja sai keskkooliõpilaseks.

On juba möödunud nädalaid kooli algusest, kasutatud üksteisega tutvumiseks, ainetes kordamiseks. Täna on esimene klassitöö Hansu armsaimas aines, matemaatikas.

Klassis valitseb surmavaikus. Ülesanne on ette loetud, kummalegi reale isesugune, et ei saaks teiselt „maha teha“. Õpetaja Võrrand juba tunneb seda asja, kuidas asetada poisid, et ei oleks niinimetatud „spikkeri“ tegemist. Hans asub oma pingiga klassi keskaigas. Ülesande on ta juba lõpu lähedale lahendanud, ainult viimane küsimus oli vastata.

Ülesanne ei olnud iseenesest raske, kuid nagu õppur ütleb, „konksuga“, seepärast ei saanud paljud tollega korda. Nõnda oli lugu ka tagaistuva poisiga, see hakkab Hanssu müksima, „ole sõ-

ber, näita!“ Näitabki, kuid tagajärjeta, sest tagaistuja ei näe ja püsti ei või ju tõusta.

„Anna kuivatuspaberiga, kirjuta sellele“, sosistas sõber uuesti. Palju mõtteid keerleb Hansu peas, kas anda või mitte? Kui ta annab, siis on see lubamatu võtte koolikorra vastu — võltsimine, ei anna ta aga, siis saadab ta sõbra hukatusse, võib olla ei olnud tal aega õppida, teinekord õpib järele? Nii arutledes annab lõpuks kuivatuspaberi lahendusega sõbrale ja jätkab lahendamist. Viimast küsimust kirjutades teeb ta vea, võtab kogemata vale arvu ja vastus tuleb vale, mida Hans ei tea aimatagi. Sedasama moodi teeb ka sõber taga.

Rahul olles vastusega annab ta vihu ja sammub klassist välja esimesena, on ju tema arglik maapoiss lahendanud ülesande paremini keskkoolis ennem käinud kaasõppurist. Järgnevad kaasõppurid aga kes saavad klassist, ütlevad et ülesanne olnud vale, sest õpetaja oli vahepeal vihud järgi vaadanud ja leidnud vea, kahel ühesugune, kumb tegi kumbagi pealt? Suudab ta seda mõista?

Teade, et ülesanne vale, viib rööpast välja, kuis pidi just sarnane viga juhtuma, mõistis ta ju seda vägagi hästi lahendada. Kuid aegamööda saab ta oma rahu tagasi. On ju ta teinud õieti ja lõppu on sattunud nagu saatuse kiuste viga. Saabki nõrga, kuid see teda palju ei kohuta, ja võib olla on õpetaja nii arusaaja ja mõistab kes tegi iseisvalt ja kes mitte?

Sarnaseid mõtteid mölgutab praegu õppur Hans. Mis arvate teie kaasõppurid, milline number langeb? Avaldage oma mõtteid, mina kui eemalseisja teatan millise hinnangu langetas õpetaja.
Tommy.

„Õpilaslhehes“ nr. 1 ilmunud maa- detaadusliku ülesande lahendus.

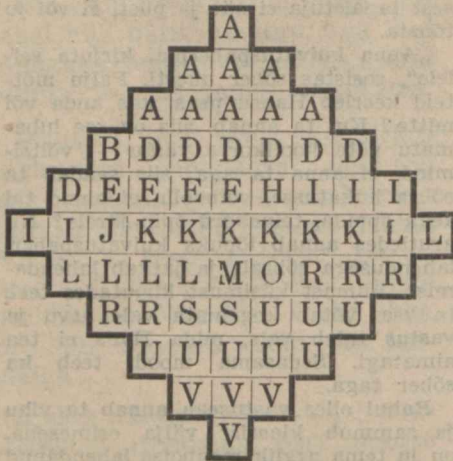
G	A	L	A	T	A
I	S	L	A	N	D
B	A	L	K	A	N
R	O	S	T	O	V
A	N	K	A	R	A
L	I	H	U	L	A
T	I	I	B	E	T
A	A	D	R	I	A
R	A	P	I	N	A

Õigeid lahendusi.

„Õpilaslhehes“ nr. 1 ilmunud ülesanne-tele saatsid: V. Saul, Tõstamaalt; E. Tomson, Jänedalt; S. Veltberg, Nõm-
melt; P. Rauk, Uue-Lõvelt.

Peamurdmiseks.

Tähemõistatus.

1. täishäälik, 2. tekib tavaliselt öhtuti niiskeis kohis, 3. okaspuu, 4. tarvilik, 5. praegugi väärtuslik veneaegne raha, 7. varas, kes koriteritesse ja mujalegi sisse murrab, 8. tavaline, 9. valimine, 10. vanaaegne relv, 11. täishäälik.

Püst- ja rist-keskreas tuntud Eesti kirjaniku nimi ja eesnimi.

Kolm kummalist arvu.

Leidke kolm täisarvu, mis liidetult annavad samasuure arvu, kui korrutatult.

Kuidas saaks kirjutada arvu 445 viie ühesuguse numbriga?

Õiendus: mitte 1 gramm, vaid 80 milligrammi.

„Õpilaslehes“ nr. 2 on „Uudiste“ osas kahjuks eksitav trüükiviga. Nimelt on Tallinna erahaiglaale raadiumi ostetud mitte üks gramm, vaid 80 milligrammi.

**Ostke
Akadeemilisest
Kooperatiivist!**

Nõudke kõikjalt

„Ceresi“

tervisleiba!

Sporidiülesanne.

Kui lause sisuliselt õige, lisada ta taha „ja“, kui vale: „ei“.

- 1) G. Sule on tuntud vasaraheitja. (.....)
- 2) Küttis püstitas kaugushüppes uue eesti rekordi. (.....)
- 3) Lasn on eesti jalgpalli rahvusmeeskonna keskormaja. (.....)
- 4) Viiding on eesti paremaid kettaheitjaid. (.....)
- 5) Kuuse tänavused tagajärjed kolmikhüppes ulatuvad rahvusvahelise tasapinnani. (.....)
- 6) Eesti on kaotanud tänavu jalgpallis mõlemad maavõistlused Lätile. (.....)

BRILLIANT

Tindid,
tuššid,
kontori-
lõmid,
kleeppasta
lempivärv
jne.

on parimad.

Pealadu: Tartu, Tiigi 78.
Telefon 13-87.

Tegev- ja vastutav toimetaja
Helmi Jansen.
Väljaandja k.-ü. „Töökool“ Tallinn,

Lilleäri

TARTUS
Rüütli t. 13

„Primula“

soovitab
ilusaid
õitsevaid

lilli.

HINNAD ODAVAD.

Koolidele soovitame oma pealaost järgnevaid

lastenäidendeid

„Päasukese“ kooli näitelava:

Nr. 1. J. Oro: Jõuluvana kodu. Lastenäidend 2 vaatuses	—25
Nr. 2. J. Oro: Jõulu ootel. Jõulunäidend 2 vaatuses	—25
Nr. 3. S. Topelius: Kust me saame jõulukuuse? 1 vaat. I. Parinbak: Juku ja Hilda jõulujuhtumised metsas. 1 vaat.	—25
Nr. 4. A. Oengo-Johanson: Atsi ja Helga jõuluõhtu. Vanaema uue- aasta hommik. J. Oro: Punamütsike	—25
Nr. 5. Anni Svan: Vihase Hauka vangina. 3 seiklust. S. Topelius. Jahimehed	—25
Nr. 6. S. Topelius: Aegade peegel. Uue-aasta n. 1 vaatuses	—25
Nr. 7. S. Topelius: Olli suusasõit. Aho: Marjamati metsas	—25
Nr. 8. Aug. Raud: Taavet ja Koljat. Heroiline n. 1 v.	—25
Nr. 9. S. Topelius: Perdita. 1 vaatuses	—25
Nr. 10—11. A. Oengo-Johanson: Jõulupuu lumises laanes. Laste- näidend 4 pildis	—50
Nr. 12. M. Möll: Vangistatud Jõuluvana. Lastenäidend 2 pildis	—25
Nr. 13. Jõulud aastapärjas	—25
Nr. 14. J. Oro: Tuhkatriinu. Lastenäidend 3 vaatuses	—25
Nr. 15. H. Tõnnov: Eksinud. 1 vaatuses	—25
Nr. 16. H. Tõnnov: Laisk Liisi. Näidend 1 vaatuses	—25
Koolinäidendid, kogu	1.80
Jõulunäidendid, kogu	1.50

Haoharu, J.: Kurbuselt röömule	1.—
Jeremejev, N.: Vanemate äraolekul. Kom. 2 vaatuses	—25
Sass, Olga: Metsa põues. Lastenäidend	—30
Tasa, Ed.: Ema. Näidend	—50
„ Valik lastenäidendeid	3.—
„ Vaeslaste hääks. Lastenäidend	—20
„ Luuletaja. Lastenäidend	—20
„ Külalised alevist. Lastenäidend	—25
„ Saabastega kass. Lastenäidend	—30
„ Atsike ja Kröödake. Lastenäidend	—30
„ Nukkude seiklusi. Lastenäidend	—30
„Päasukese“ Lastejututuba: Nr. 21. M. Nurmik: Kilplaste imestus. tus. Aegade peegel. Lastenäid.	—20
Näidendite hinna rahas või postmarkides ettesaamisel kättesaatmine kuludeta.	

„Postimehe“ raamatukauplus, Tartu, Suurturg 16.